

Mia Rahr Jacobsens prædiken 2. søndag efter påske

Taler

Mia Rahr Jacobsen
Sognepræst

Dato

23. april 2023

Sted

Sankt Jakobs Kirke

Omstændigheder

Denne prædiken er holdt ifm. fejringen af 75-året for kvindelige præster i Folkekirken

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 10, vers 11-16

1

Den gode hyrde – og pastoren

5 Et gammelt ord for præst er pastor, som er latin og betyder hyrde. Så der er flere hyrder på spil i dag: Jesus er den gode hyrde – og præsten er, om ikke den gode hyrde, så i hvert fald en eller anden form for hyrde. Jeg har fx hørt præsterollen omtalt som en sjælehyrde.

10 Spørgsmålet er, om ordet hyrde giver mening for os i dag. På Jesus' tid var der ingen i tvivl om, at mennesket var et flokdyr, der skulle ledes af en stærk og magtfuld leder. Så spørgsmålet var ikke, om der skulle *være* en leder, men kun om den leder, man fik, var tyrannisk eller nådig.

I dag er spørgsmålene nogle andre:

15

Oplever vi overhovedet, at vi har brug for en hyrde?

Kan vi identificere os med får, der jo er gode og blide væsener, men måske også virker lidt fjollede?

20

Og kan og vil vi se os selv som flokdyr, der ikke kan finde ud af, hvor vi skal hen, men må føres af en hyrde for at finde vej i livet?

Sådan er der måske ikke så mange, der ser sig selv – eller har lyst til at se sig selv.

25

Jesus ville nok også have valgt et andet billede for at beskrive det for os her i dag i vores kontekst. Men vi forstår nok trods alt, at hyrden er den, der går foran sine får og sørger for, at de kommer sikkert fra den ene eng til den anden. At hyrden tager sig af de syge får, beskytter dem mod ulve og andre rovdyr og leder fårene uden om de klippespalter, de kan sidde fast i, og floder de kan drukne i. Og at Jesus altså beskriver sig selv, som den, der vogter over hvert eneste ene menneske, fordi hver af os er vigtig og uerstattelig.

Så måske skal vi spørger på en anden måde:

35

Måske, om vi har brug for følgeskab i vores liv?

Om vi har brug for, at der er en, der er med os, så vi ikke står alene overfor det, der er farligt i et menneskeliv?

40

75 år med devaluering, omsorgspræster og feminisering

45 På fredag, den 28. april, er det 75 år siden, at de tre første kvinder blev ordineret til præsteembedet i den danske folkekirke. Det markerer vi i dag her ved gudstjenesten og med bobler og croissanter efter gudstjenesten, ligesom det i den kommende uge bliver markeret i kirker landet over. Og man kunne næsten kalde det en gave, at det lige faldt sådan sammen, at den tekst, der skal prædiket over i dag, handler om hyrden. I første omgang om Jesus, men i forlængelse af det altså også om præsten som hyrde.

55 Når vi taler om kvindelige præster, taler vi samtidig også om embedsforståelse: altså om, hvad det i det hele taget vil sige at være præst? Hvad er præstens opgave eller opgaver? Og har det en betydning, om det er en mand eller kvinde, der sidder i embedet?

60 Jeg kan huske som helt ny præst, engang i 2005 eller 2006, at høre en kvindelig præst sådan lidt tørt kommentere, at kvindelige præster devaluerer faget. Og at jeg faktisk blev ret forarget. Jeg kan se i dag, at det især skyldtes, at jeg ikke helt forstod, hvad hun mente. Men på et tidspunkt gik det op for mig, hvad det var, hun talte om: at det ikke handlede om den enkelte præsts evner som teolog og præst, men om blikket på præsten. Og om det særlige blik på kvindelige præster.

65 Fx som 'omsorgspræster' – som om man forestiller sig, at kvinder er mere optaget af omsorg end af teologi – og som om, at der i sig selv er noget galt med omsorg. Hvad der virker sært i lyset af Jesus' ord om den gode hyrde, der kender sine får.

70 Det er gudskelov noget tid siden, at jeg sidst har hørt det omtalt på den måde, men jeg hører stadig om unge kvindelige præster, der kommer ud i menigheder, hvor de mødes af en forventning om, at have en helt særlig glæde ved at lave børnegudstjenester og at bage til kirkekaffen. Og det er vigtigt at sige, at der intet i verden er galt med hverken lysten til at lave aktiviteter for børn eller at
75 være glad for at bage. Det er mere det, at det tillægges kønnet.

Udover det med en devaluering af faget og omsorgspræsterne, støder jeg med jævne mellemrum på den betragtning, at kvinder feminiserer kirken: altså at kvindelige præster fokuserer på kvindeting og taler om Gud på en kvindemåde,
80 der skræmmer mændene væk fra kirken og dermed bærer ansvaret for, at færre går i kirke i dag end tidligere.

Det ansvar tror jeg simpelthen ikke, at vi kan tage på os. Men det er nok rigtigt, at kvinder og mænd på nogle områder har forskellige erfaringer, og derfor nok
85 også kan have fokus på forskellige områder af livet.

Den kvindelige præst giver andre vinkler

90 Jeg bruger selv udtrykket "kvindelig præst" i dag, fordi det handler om et skift fra, at alle præster var mænd – og at kvindelige præster i den sammenhæng var det nye. Men jeg oplever ofte, at jeg eller andre også i andre sammenhænge bliver omtalt som "den kvindelige præst". Selvom kønsfordelingen blandt præster i
95 Danmark i dag er 60% kvindelige præster og 40% mandlige præster, har jeg til gengæld aldrig hørt mandlige kollegaer omtalt som "den mandlige præst". Der er "den kvindelige præst" og så er der "præsten" og på den måde fastholdes det, at den normale præst er en mand. Og hvor manden tilsyneladende kun er sit embede, er den kvindelige præst både sit embede og sit køn.

100

Men hvad betyder det så i det daglige liv i folkekirken, at her er kvindelige præster? I mange situationer nok ikke så meget. Hvis man ikke tillægger kønnet

en særlig teologisk betydning, gør det ingen forskel om det er en mand, der
105 døber, eller en kvinde, der døber – om det er en mand, der indstifter nadveren,
eller en kvinde, der indstifter nadveren.

Men der er områder, hvor det kan have en betydning. Fx i prædikenen. For
noget tid siden var der en stor udstilling på Louisiana, der hed ”Mor”. Det var
110 en udstillingen, hvor kunstnere fra forskellige tider og kulturer havde undersøgt,
hvad begrebet betød for dem. Og her var der en interessant forskel på, hvordan
mænd og kvinder var gået til det. For mændene malede billeder af deres kone
eller deres egen mor. Det var den gode omsorgsfulde mor, der ammede, eller den
kolde mor, der afviste, men altså moderen betragtet udefra – fra barnets eller
115 ægtefællens vinkel. Kvindernes værker havde et andet blik: de handlede i høj
grad om at være mor. Om kvinders oplevelser med at være gravid, med gerne at
ville være gravid, med fødsler, amning og hverdagsliv, og med en spejling i egne
døtre og mødre.

Begge vinkler var gode og interessante, men de var forskellige. Og der er noget
120 tilsvarende på færde i en prædiken: at vi alle prædiker ud fra dagens evangelium,
men at vores erfaringer nødvendigvis også vil have en betydning for vores vinkel
på det - og at der derfor kan være stor forskel på, hvad præster har at sige om en
tekst. Forhåbentlig vil man som kirkegænger opleve det samme, som jeg
125 oplevede på udstillingen: at de forskellige stemmer til sammen kan sige os noget
i deres mangfoldighed.

Det er mit håb, at kvindelige præster med tiden også kan være en udfordring af
sproget i gudstjenesten. Der er ikke sket noget endnu, men måske sker der med
130 tiden det, at kvindelige præst står som en fysisk påmindelse om, at manden ikke
er ”mennesket”. Og at vi har brug for en gudstjenesteform, der ikke alene
handler om manden i bønner, tekster og ritualer, som det er i dag.

135

Jeg er den gode hyrde

”Jeg er den gode hyrde”, siger Jesus. Det kan præsten trods alt ikke sige. Vi kan
gøre os umage med at prædike, holde gudstjeneste og være samtalepartner. Vi
140 kan uanset køn være samvittighedsfulde og pligttopfyldende præster.

Men ordene ”Jeg er den gode hyrde” er Guds ord. Ord, der fortæller os, at hvis vi overhovedet synes, vi kan bruge det til noget, kan vi altså kan forestille os Gud
145 som en, der ikke vil slippe os. Vi kan se Gud, der af omsorg for os – af
bekymring for hvordan vi har det, og hvordan vi klarer tingene - følger os i alt,
hvad vi går igennem. Gud, som trods alt tilgiver og sætter os fri, når vi når
grænserne for det, vi kan og vil.

150 Måske finder vi trøst i de ord, fordi de taler lige ind i vores liv, som det er nu.
Hvis ikke er det op til hver enkelt af os, om vi vil lægge dem væk, eller om vi
gemmer dem i hjertet og tænker, at vi ikke kender fremtiden og derfor ikke ved,
om vi en dag kan få brug for at finde dem frem og mindes om, at Gud er den,
der altid følger os og står klar til at hente os tilbage, når vi er blevet væk eller gået
155 alt for langt ud i klipperne.

Amen

Kilde
160 Manuskript tilsendt af taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
165 2. søndag efter påske, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/mia-rahr-jacobsens-praediken-2-sondag-efter-paske>

170

175

180